

Strona znajduje się w archiwum.

KARTY Z HISTORII - POLICJA PAŃSTWOWA WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKIEGO 1919-1939 - KOMENDY POWIATOWE I POSTERUNKI GMINNE PP WOJEWÓDZTWA BIAŁOSTOCKIEGO 1919-1939

Karty z historii będą ukazywały się na stronie internetowej Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku przez cały rok, 24 dnia każdego miesiąca. Ten cykl zakończymy 24 lipca 2019 r., w setną rocznicę powstania Policji Państwowej. W dzisiejszej karcie z historii prezentujemy komendy powiatowe i posterunki gminne PP województwa białostockiego w latach 1919-1939.

Jednym z najważniejszych zadań pierwszego komendanta V okręgu białostockiego PP było zorganizowanie organów niższego szczebla, w postaci policyjnych komend powiatowych i posterunków gminnych. W myśl ustawy policyjnej z 24 lipca 1919 r. każdy komendant powiatowy w zakresie bezpieczeństwa publicznego podporządkowany był decyzjom kierownika miejscowych władz administracyjnych I instancji - starostom,

a w większych miastach - komisarzom rządowym. Jego podstawowymi czynnościami służbowymi było załatwianie wszelkich spraw związanych z organizacją administracji komendy, zaopatrzeniem, uzupełnieniami i wyszkoleniem funkcjonariuszy w powiecie.

W wykonaniu powyższych zadań kierować się musiał ściśle określonymi rozkazami komendanta okręgowego (od 1924 r. wojewódzkiego). W szczególnie ważnych sprawach konsultować się mógł z nim bezpośrednio drogą służbową na organizowanych w siedzibie Komendy Okręgowej PP w Białymstoku okresowych odprawach komendantów powiatowych.

Jako terenowe urzędy policji komendy powiatowe nie posiadały przesadnie rozbudowanej struktury wewnętrznej. Trzon personalny tworzyli, poza komendantem i jego zastępcą, niżsi funkcjonariusze służby mundurowej oraz grupa urzędników cywilnych, zajmujących się prowadzeniem urzędowej kancelarii. Z racji posiadanego stanowiska komendant powiatowy PP odpowiadał także za prawidłową funkcjonalność i działalność podporządkowanych mu komisariatów miejskich i zwykłych posterunków, lokalizowanych najczęściej przy urzędach gminnych czy stacjach kolejowych. To właśnie na szczeblu tych najmniejszych jednostek koncentrował się cały wysiłek pracy policyjnej, kształtujący w znacznym stopniu efektywność działania terenowych organów bezpieczeństwa publicznego.

Od pierwszych dni powołania białostockiego okręgu PP rozpoczęło również organizowanie powiatowych komend policji w terenie. Mimo braku środków finansowych udało się do lipca 1920 r. powołać je w Augustowie, Białymstoku, Bielsku Podlaskim, Kolnie, Łomży, Ostrołęce, Ostrowi Mazowieckiej, Sejnach, Sokółce, Suwałkach, Grajewie (powiat szczuczyński) i Wysokiem Mazowieckiem. Dalszy tok budowy struktur policyjnych przerwała latem 1920 r. wojna polsko-rosyjska, która przebiegiem swych działań militarnych wymusiła niejako konieczną ewakuację białostockiej policji na zachód kraju. Po dokonanej tam reorganizacji budowa struktur na terenie okręgu rozpoczęła się na nowo po powrocie jednostek policyjnych na Białostoczczyznę, co nastąpiło we wrześniu 1920 r. W lutym następnego roku obszar woj. białostockiego powiększony został dodatkowo o ziemie powiatu białowieskiego, grodzieńskiego i wołkowyskiego. Na mocy urzędowych rozkazów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (MSW) i Komendy Głównej PP komendant okręgowy białostockiej policji nakazał

zorganizowanie odpowiednich komend powiatowych w Grodnie, Wołkowysku i Białowieży. Od tej pory Komendzie Okręgowej PP w Białymstoku podporządkowanych było 15 komend powiatowych. Taki stan nie przetrwał zbyt długo.

W ramach oszczędności finansowych do 1931 r. MSW zlikwidowało najmniejsze jednostki

w Białowieży (1922 r.), Sejnach (1925 r.) i Kolnie (1931 r.). Z dniem 1 kwietnia 1939 roku struktury policji łomżyńskiej, ostrołęckiej i ostrowskiej, w wyniku administracyjnych przesunięć granic województwa, włączone zostały do I warszawskiego okręgu PP.

Z posiadanych materiałów archiwalnych wynika, iż w 1925 r. Komendzie Wojewódzkiej PP w Białymstoku podporządkowanych było 14 komend powiatowych PP. Wszelkimi poczynaniami w sprawach bezpieczeństwa kierował odgórnie komendant wojewódzki PP podinsp. Stefan Chluski, urzędujący w siedzibie komendy przy ul. Warszawskiej 50. Organizacyjnie składała się ona z trzech urzędowych działów:

I Administracyjnego - naczelnik podkom. Antoni Dąbrowski, II Gospodarczego - naczelnik kom. Jan Hornung i III Inspekcyjnego - naczelnik nadkom. Jan Czempiński. Bezpośrednim rozkazom komendanta podlegał również Okręgowy Urząd Śledczy i Okręgowa Szkoła Policyjna dla niższych funkcjonariuszy przy ul. Warszawskiej 62.

Ważne urzędy policyjne na terenie okręgu:

Komenda Powiatowa PP w Augustowie - komendant podkom. Włodzimierz Kostruba, jednostki podległe - posterunki policyjne: Augustów, Augustów - st. kolejowa, Raczki, Sopoćkinie, Łosośna, Bargłów, Szczebra, Lipsk, Cisewo, Hołynka;

Komenda Powiatowa PP w Białymstoku - komendant nadkom. Józef Kamala, podległe jednostki - ekspozytura Urzędu Śledczego, Oddział Konny, komisariaty miejskie (I-V), posterunki policyjne: Goniądz, Gródek, Knyszyn, Starosielce, Supraśl, Trzcianne, Wasilków, Zabłudów, Zielona, Jasionówka, Lewickie, Choroszcz, Dobrzyniewo, Michałowo;

Komenda Powiatowa PP w Bielsku Podlaskim - komendant kom. Franciszek Jarzęcki, podległe jednostki - komisariat w Białowieży, posterunki policyjne: Boćki, Brańsk, Czeremcha, Hajnówka, Mielnik, Siemiatycze, Ciechanowiec, Drohiczyn, Milejczyce, Narewka, Biała, Cichowola, Grodzisk, Narew, Orla, Łosinka, Suchopol, Wyszki, Bielsk, Kleszczele, Białowieża;

Komenda Powiatowa PP w Grodnie - komendant nadkom. Józef Radziejowski, podległe jednostki - ekspozytura Urzędu Śledczego, komisariaty miejskie (I-III), posterunki policyjne: Łunna, Brzostowica Wielka, Skidel, Hoża, Hornica, Indura, Krynki, Porzecze, Druskienniki, Jezioro, Mosty, Marcinkańce, Berszty, Hołynka, Brzostowica Mała, Ejsmonty, Zydomla, Dubno, Kamionka, Wiercieliszki, Wołpa;

Komenda Powiatowa PP w Kolnie - komendant kom. Roman Jaworowski, podległe jednostki-posterunki policyjne: Kolno, Stawiski, Jedwabne, Mały Płock, Wincenta, Przytuły, Kisielnica, Łyse, Turośl, Leman, Zbójna;

Komenda Powiatowa PP w Łomży - komendant kom. Jan Żurawicz, jednostki podległe - ekspozytura Urzędu Śledczego, komisariat miejski, posterunki policyjne: Łomża, Piątnica, Zambrów, Szumowo, Rutki, Śniadowo, Nowogród, Wizna, Łomża-post. kolejowy;

Komenda Powiatowa PP w Ostrołęce - komendant komisarz Eugeniusz Motoczyński, podległe jednostki - posterunki policyjne: Ostrołęka, Czerwin, Goworowo, Kadzidło, Myszyniec, Czarnia, Rzekuń, Troszyn, Nakły, Nasiadki;

Komenda Powiatowa PP w Ostrowi Mazowieckiej - komendant kom. Bolesław Głuszkiewicz, podległe jednostki - posterunki policyjne: Nurzec, Długosiodło, Poręba, Jasienica, Brańszczyk, Małkinia, Wąsowo, Brok, Czyżew, Ostrów, Zaręby;

Komenda Powiatowa PP w Sejnach - komendant kom. Antoni Dąbrowski, podległe jednostki-posterunki policyjne: Sejny, Krasnopol, Giby, Berzniki, Janiszki;

Komenda Powiatowa PP w Sokółce - komendant podkom. Józef Zalewski, podległe jednostki-posterunki policyjne: Czarna Wieś, Kuźnica, Nowy Dwór, Dąbrowa, Suchowola, Janów, Sidra, Korycin, Szudziałowo, Sokółka, Odelsk;

Komenda Powiatowa PP w Suwałkach - komendant nadkom. Wacław Dąbrowski, podległe jednostki - komisariat miejski, posterunki policyjne: Suwałki, Filipów, Bakałarzewo, Wiżajny, Przerośl, Jeleniewo, Kropiwno Stare, Smolany, Jezioro, Rutka-

Tartak, Rudniki, Leszczewek;

Komenda Powiatowa PP w Grajewie (pow. szczuczyński) - komendant kom. Adam Mandziuk, podległe jednostki-posterunki policyjne: Grajewo, Szczuczyn, Rajgród, Radziłów, Bogusze, Wąsosz, Lachów, Grabowo, Wólka Karwowska, Ruda;

Komenda Powiatowa PP w Wołkowysku - komendant kom. Henryk Jasiński, podległe jednostki - komisariat miejski, posterunki policyjne: Wołkowysk, Świsłocz, Roś, Zelwa, Izabelin, Podorosk, Piaski, Łysków, Mścibów, Jałówka, Międzyrzecze, Krzemienica, Tereszki, Tarnopol, Dobrowola;

Komenda Powiatowa PP w Wysokiem Mazowieckiem - komendant kom. Antoni Wysocki, podległe jednostki-posterunki policyjne: Łapy, Wysokie, Tykocin, Ciechanowiec, Szepietowo, Sokoły, Piekuty, Kobylin, Łupianka Stara.

Do połowy 1939 r. wiele z tych jednostek zostało rozwiązanych, część przeniesiona została z różnych przyczyn do innych miejscowości lub struktur policji woj. warszawskiego. Z wykazów dyslokacyjnych jednostek PP okręgu białostockiego wynika, iż na kilka dni przed wybuchem II wojny światowej na obszarze dziewięciu powiatów istniało już tylko 7 komisariatów miejskich i 133 posterunków gminnych, kolejowych i granicznych.

Komenda Powiatowa PP w Augustowie - posterunki: Augustów, Raczki, Sopoćkinie, Lipsk, Sztabin, Nowinka, Bargłów, Łosośna, Hołynka, Białobrzegi, Lipówka, Reszki;

Komenda Powiatowa PP w Białymstoku - posterunki: Choroszcz, Czarna Wieś, Dolistowo, Goniądz, Gródek, Jasionówka, Knyszyn, Koziańce, Lewickie, Michałowo, Starosielce, Supraśl, Suraż, Trzcianne, Wasilków, Zabłudów;

Komenda Powiatowa PP w Bielsku Podlaskim - Wydział Śledczy i posterunki: Bielsk Podlaski, Brańsk, Białowieża, Boćki, Biała, Ciechanowiec, Czeremcha, Drohiczyn, Grodzisk, Hajnówka, Kleszczele, Mielnik, Milejczyce, Narew, Narewka, Orla, Siemiatycze, Wyszonki;

Komenda Powiatowa PP w Grodnie - Wydział Śledczy, 2 komisariaty miejskie i posterunki: Grodno, Borzostowica Wielka, Brzostowica Stara, Berszty, Druskienniki, Dubno, Ejsmonty, Hoża, Indura, Jeziory, Kopciówka, Koleśniki, Łunna, Marcinkańce, Mosty, Porzecze, Skidel, Wiercielizki, Wołpa, Zydomla;

Komenda Powiatowa PP w Sokółce - posterunki: Sokółka, Dąbrowa, Janów, Kuźnica, Korycin, Nowy Dwór, Odelsk, Suchowola, Sidra, Szudziałowo;

Komenda Powiatowa PP w Suwałkach - komisariat miejski i posterunki: Bakałarzewo, Berżniki, Filipów, Giby, Jeleniewo, Krasnowo, Przerośl, Puńsk, Rutka Tartak, Sejny, Szypliszki, Tartak, Wiżajny, Wychodne;

Komenda Powiatowa PP w Grajewie - posterunki: Grajewo, Grabowo, Białaszewo, Lachowo, Przechody, Rajgród, Radziłów, Szczuczyn, Wąsosz, Wólka Karwowska, Bogusze, Czarnówek;

Komenda Powiatowa PP w Wołkowysku - posterunki: Dobrowola, Izabelin, Jałówka, Krzemienica, Łysków, Mścibów, Międzyrzecz, Nowy Dwór, Podorosk, Porozów, Piaski, Roś, Świsłocz, Stare Lewkowo, Wołkowysk, Wołkowysk st. kolejowa, Werekki, Zelwa;

Komenda Powiatowa PP w Wysokiem Mazowieckiem - posterunki: Czyżew, Ciechanowiec, Kobylin Borzemy, Łapy, Poświętne, Piekuty, Sokołów, Szepietowo, Tykocin, Wysokie i Łupianka Stara.

Najmniejszą jednostką organizacyjną terenowych struktur policji były więc w tym wypadku zwykle posterunki. We wszystkich sprawach organizacyjnych i wykonawczych podlegały one formalnie komendom powiatowym. W odniesieniu do władz administracji państwowej komendant posterunku otrzymywał polecenia od starosty za pośrednictwem komendanta powiatowego. Jako gminny zwierzchnik policji czuł się więc często nieograniczony w swych kompetencjach na tym szczeblu organizacyjnym, co mogło prowadzić do negatywnych zjawisk ewentualnego nadużywania posiadanej władzy. Komendantem

posterunku zostawał najczęściej niższy funkcjonariusz policji w stopniu przodownika lub st. przodownika. Dla utrzymania należytego poziomu bezpieczeństwa na terenie gminy podporządkowywano mu odpowiedni personel policyjny, składający się zwykle z liczby 3-4 posterunkowych. Obok powoływanych posterunków gminnych funkcjonowały także inne posterunki specjalistyczne tj. kolejowe, rzeczne lub graniczne. W wyjątkowym warunkach organizowano jeszcze mniejsze jednostki w postaci pod posterunków czy wartowni policyjnych, jako nieformalne ekspozytury posterunku gminnego. Wszystkie organa tego typu łączyła jednak jedna wspólna cecha – organizowanie obchodów i patrołowanie terenu dla utrzymania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego.

Ładowanie odtwarzacza...

Ocena: 1/5 (1)

[Tweetnij](#)